

بررسی و تبیین بیمه دام به عنوان یکی از سیاست ها و ابزارهای موثر در حمایت از بخش خصوصی بیمه دام و کشاورزان

(تاریخ دریافت ۱۴۰۴/۰۲/۱۵ تاریخ تصویب ۱۴۰۴/۰۳/۰۴)

امید روستائی فارسی

چکیده

فعالیت های دامداری همواره با مخاطراتی همچون حوادث طبیعی و نوسان قیمت روبرو می باشد. این مسئله منجر به نااطمینانی دامدار نسبت به درآمدهای آتی خود گردیده و باعث کاهش امنیت سرمایه گذاری در صنعت دامپروری کشور می شود. از این رو حمایت از دامپروران در برابر ریسک های قیمت و تولید ضروری است. به دلیل اهمیت دامداری در تامین مواد غذایی مورد نیاز در دنیا و به منظور تداوم فعالیت های تولیدی لازم است دامداران با به کارگیری روش های مناسب مهار و مدیریت خطر مورد حمایت قرار گیرند یکی از روشهای متداول و مرسوم در مدیریت ریسک استفاده از پوشش های بیمه ای است. آنچه که در این بین مهم است چگونگی رویارویی گروه های هدف با این سامانه حمایتی است. گسترش و پراکندگی واحدهای پرورشی دام و طیور در کشور و برنامه دولت درخصوص تحت پوشش بردن کلیه محصولات کشاورزی، استفاده از بخش خصوصی و کارگزاران در انعقاد قرارداد بیمه و ارزیابی خسارت را امری اجتناب ناپذیر نموده است. با شروع فعالیت کارگزاران، آموزش آنان در دستور کار صندوق بیمه قرار گرفت و هم اکنون بخش عمده ای از عملیات بیمه گری توسط کارگزاران بخش خصوصی انجام می شود.

واژگان کلیدی: بیمه دام، کارگزاران بیمه، مدل لاجیت

بخش اول: کلیات

بند اول: تعریف بیمه

قراردادی است که به موجب آن یک طرف قرارداد به نام بیمه گر، متعهد می شود که در قبال دریافت حق بیمه در صورت وقوع حادثه ای که موضوع قرارداد، پوشش خطر آن است، مبلغی را به طرف دیگر به نام بیمه گذار پردازد.

بند دوم: انواع بیمه

انواع بیمه را بر اساس یک رویه مرسوم به دو دسته تقسیم کرده اند: بیمه های زندگی و بیمه های غیر زندگی البته روش دیگری نیز وجود دارد که بیمه ها را در سه گروه دسته بندی می نماید: الف) بیمه اموال، ب) بیمه های اشخاص، ج) بیمه های مسولیت. بیمه کشاورزی جزء بیمه غیر زندگی و از انواع بیمه های اموال می باشد.

بند سوم: اصول بیمه

الف) اصل نفع پذیری بیمه

مفهوم این است که بیمه گذار برای اثبات خسارت خود باید ثابت کند که با ازبین رفتن اموال یا کالای مورد بیمه دچار خسارت و زیان شده،

ب) اصل نسبیت

شرکت بیمه تنها به نسبت ارزش واقعی اموال تحت پوشش بیمه، خسارت را جبران می کند. بر اساس این اصل می بایستی بین مبلغ غرامت پرداخت شده و حق بیمه دریافت شده، یک نسبت قابل محاسبه برقرار باشد. (طبق ماده ۱۰ قانون بیمه، مصوب سال ۱۳۱۶) در صورتی که مالی به کمتر از قیمت واقعی بیمه شده باشد، بیمه گر به تناسب مبلغی که بیمه کرده است نه قیمت

واقعی مال، مسئول جبران خسارت خواهد بود).

ج) اصل حسن نیت

بر اساس اصل حسن نیت، تمام قراردادها و روابط بین بیمه‌گذار و بیمه‌گر باید براساس حسن نیت و صداقت باشد.

د) اصل غرامت

جبران خسارت، نباید بیمه‌گذار را در وضعیتی مساعدتر از قبل وقوع حادثه قرار دهد.

ه) اصل علیت

خسارت باید مربوط به نزدیک‌ترین علتی باشد که در بیمه‌نامه قید شده است. به عنوان مثال در صورتی که یک مرغداری در مقابل خطر آتش سوزی بیمه شود و زلزله جزء خطرات تحت پوشش نباشد، اگر مرغداری به دلیل وقوع زلزله دچار آتش سوزی شود، بیمه‌گر خسارتی را به بیمه‌گزار پرداخت نخواهد کرد.

بند چهارم: بیمه شده

فردی است که باخريد بیمه نامه، تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرد.

بند پنجم: بیمه‌گذار

شخص یا سازمانی است که بیمه‌گر برای او بیمه نامه صادر می‌کند و معمولاً منافع بیمه نامه به وی پرداخت می‌شود. وظایف بیمه‌گذار به شرح ذیل می‌باشد

الف- بیمه‌گذار موظف به پرداخت به موقع تمام یا قسمتی از حق بیمه بر اساس طرح مربوطه همزمان با عقد قرارداد بوده و بایستی کلیه اقدامات لازم به منظور پیشگیری و مراقبت‌های بهداشتی را به موقع انجام دهد و در صورت اثبات سهل‌انگاری، بیمه‌گر تعهدی نخواهد داشت.

ب- بیمه‌گذار متعهد است در صورت بروز خسارت ناشی از عوامل خطر تحت پوشش، موضوع خطر را در اسرع وقت و حداکثر ظرف ۲۴ ساعت کتبا به نزدیکترین شعبه مربوطه بانک کشاورزی و یا شرکت‌های خدمات بیمه‌ای اعلام نماید.

ج- بیمه‌گذار موظف است در مواقع بازدید نمایندگان بیمه‌گر از مورد خسارت دیده را جهت بازدید کارشناسان بیمه‌گر نگهداری نماید.

د- بیمه‌گذار موظف است هر گونه تغییر در ترکیب گله اعم از جابجایی، خرید، فروش، ریزش شماره شناسایی و حذف مورد بیمه را قبلاً به طور کتبی به اطلاع بیمه‌گر برساند.

ه- بیمه‌گذار موظف است در صورت بروز تلفات یا ذبح اجباری دام تحت پوشش در شرایط اضطراری شماره گوش به همراه گوش وقسمتی از بافت صورت دام کشتار شده را نگهداری نموده و به رویت کارشناسان بیمه‌گر برساند.

بند ششم: بیمه نامه

سندی است که جزئیات کامل قرارداد بین بیمه‌گر و بیمه‌گزار در آن نوشته است.

بند هفتم: حق بیمه

مبلغی است که بیمه‌گزار برای بیمه مورد نظر اعم از اموال، اشخاص یا مسئولیت به بیمه‌گر پرداخت می‌کند.

بند هشتم: کارمزد

درصدی از حق بیمه است که شرکت بیمه در ازای فروش هر بیمه‌نامه به نماینده یا کارگزار می‌پردازد.

بند نهم: کارگزار

شخصی حقیقی یا حقوقی است که طبق مقررات، شرایط و مجوز فعالیت بیمه را دارد و می تواند ضمن ارائه مشاوره به بیمه گذاران، برای اخذ پوشش بیمه ای به هر یک از شرکت های بیمه مراجعه نماید.

شرایط کارگزاری صندوق بیمه کشاورزی به شرح زیر است:

- ۱- دارا بودن مدرک تحصیلی در رشته کشاورزی و دامپروری (لیسانس و بالاتر)
- ۲- مراجعه به صندوق بیمه کشاورزی و اخذ فرم ثبت نام و تکمیل آن
- ۳- انجام مصاحبه علمی مناسب با تخصص و رشته تحصیلی کارگزار
- ۴- شرکت در آزمون کتبی و علمی صندوق بیمه کشاورزی و قبولی در آزمون
- ۵- گذراندن دوره کارآموزی

بند دهم: غرامت

عبارت است از وجهی است که در صورت وارد شدن خسارت به مورد بیمه در اثر وقوع عوامل خطر تحت پوشش، و براساس نظر نماینده صندوق بیمه، طبق ضوابط بیمه ای زمان عقد قرارداد، محاسبه و به بیمه گذار قابل پرداخت خواهد بود.

بند یازدهم: فرانشیز

درصد یا قسمتی از خسارت است که به عهده بیمه گذار می باشد و بیمه گر نسبت به آن تعهدی ندارد.

بخش دوم: پیشینه بیمه در دنیا و ایران

اگر چه بیمه در دوران باستان ناشناخته بود، اما در آن زمان هم مواردی دیده می شد که از

پاره‌ای جهات شبیه قراردادهای امروزی است. در تاریخ آمده است، در میان ساربانات بین النهرین اگر شتر یکی از اعضا گروه از میان می‌رفت، خسارت آن را بین خود سرشکن می‌کردند. همچنین ناخدایان فینقی، (رژیم خسارت مشترک) را که حقوق دریایی امروزی نیز وجود دارد، سازمان دادند هنگامی که برای نجات کشتی، لازم بود بخشی از محموله به دریا ریخته شود. زیان حاصله میان صاحبان کالای نجات یافته و صاحبان کالاهای از بین رفته و مالک کشتی سرشکن می‌شد. در قرون وسطی حدود سال ۱۴۹۸ میلادی، بیمه به شکل تقریباً امروزی در یکی از قهوه‌خانه‌های معروف لندن به نام (لویدز) آغاز گردید. البته پیش از قرن پانزدهم نیز قراردادهای وجود داشته که باید آنها را اشکال ابتدایی بیمه دانست. مثلاً در یونان قدیم، فروشندگان برده‌ها، علاوه بر قیمت برده‌ها مبلغ اضافه‌تری را طلب می‌نمودند و در عوض متعهد می‌شدند که صورت فرار برده، خسارت ناشی از آن، یعنی قیمت برده فراری را به صاحب آن بپردازد.

سابقه بیمه در کشور ما به اعطای امتیاز تاسیس اداره بیمه حمل و نقل (سال ۱۲۷۰ شمسی برابر ۱۳۰۸ قمری و ۱۸۹۱ میلادی) در زمینه تضمین خسارت‌های حمل و نقل باز می‌گردد که اولین بیمه نامه مکتوب در ایران نیز محسوب می‌شود. این امتیاز از طرف ناصرالدین شاه به یک کمپانی روسی داده شد که توسط شاه قاجار و یک تبعه روسی به نام (لازار پولیاکف)، و همچنین رئیس اداره شرکت مروج تجارت و صناعت در ایران و یکی از اعضای شورای دولتی تزار به امضا رسید. این امتیاز نامه مشتمل بر یک مقدمه و یازده فصل بوده و در حال حاضر به عنوان سند تاریخی در کتابخانه مجلس شورای اسلامی نگهداری می‌شود (صندوق بیمه

کشاورزی، ۱۳۹۰).

قابل توجه آن است که کلمه (بیمه) از همین دوران رواج یافته و قبل از آن در ادبیات ایران سابقه ای ندارد. در اولین قرارداد بیمه‌ای در ایران محسوب می‌شود، در این قرارداد کلمه (بیمه) و تضمین در کنار هم ذکر شده است. در اوایل سلطنت احمد شاه قاجار نیز دو موسسه روسی، موسوم به (نادژوا) و (کافکاز مرکوری) برای اولین بار به صورت شرکت بیمه‌ای در ایران شروع به فعالیت نموده و به عملیات بیمه‌ای پرداختند. این موسسات که قدیمی‌ترین شرکت‌های بیمه در ایران هستند، به بیمه کردن کالاها و محموله‌های تجاری که از روسیه به ایران وارد و یا از ایران به روسیه صادر می‌شد اقدام می‌نمودند. یک شرکت بیمه اینگلیسی به نام (آلیانس) در همان دوره، نمایندگی خود را در ایران دایر کرد و متعاقب آن، بسیاری از شرکت‌های بیمه خارجی، در ایران مبادرت به تاسیس شعبه و نمایندگی نمودند تا آنجا که تعداد شرکت‌های بیمه خارجی در شهریور سال ۱۳۱۴ به ۲۹ نمایندگی رسید. در سال ۱۳۱۴ شمسی، اولین شرکت سهامی بیمه دولتی ایران شروع به فعالیت کرد. بیمه در ایران از همین سال با تلاش (علی اکبر داور) رواج یافت.

بیمه دام و طیور در ایران از سال ۱۳۷۲ با بیمه دام عشایر در منطقه فیروزآباد فارس و بیمه دام سنگین (گاوشیری) در چند گاوداری اطراف تهران آغاز گردید. متعاقب آن بیمه طیور از سال ۱۳۷۴ و بیمه آبزیان از سال ۱۳۷۵ آغاز گردید. در حال حاضر صندوق بیمه محصولات کشاورزی ۲۳ نوع بیمه مختلف در بخش دام، طیور و آبزیان را با گزینه‌های متنوع ارائه می‌نماید. (صندوق بیمه کشاورزی، ۱۳۹۰).

بخش سوم: نقش بیمه در بخش کشاورزی (دامداری و زراعت)

یکی از ویژگی های بارز فعالیت های تولیدی بخش کشاورزی (دامداری و زراعت)، وابستگی زیاد آن به طبیعت و شرایط غیر قابل کنترل و گاهی غیر قابل پیش بینی محیطی می باشد. تولید کشاورزی در شرایط طبیعی یکی از پر مخاطره ترین نوع فعالیت های اقتصادی محسوب می شود. طغیان آفات، انواع بیماری های گیاهی و دامی، تغییرات ناگهانی دما، کمبود و پراکنش نامناسب بارندگی و بروز خشکسالی های پیاپی و پیامدهای ناشی از آن و نیز وقوع بلایای طبیعی مانند سیل و زلزله، ممکن است خسارت های زیادی به کشاورزان و دامداران وارد کند که جبران آن نه تنها از عهده تولیدکنندگان خارج است، بلکه بدون اعمال یک روش نظام مند مطالعه شده دولتی نیز میسر نیست. میزان مخاطرات اثر گذار بر فعالیت های کشاورزی و دامداری زمانی روشن تر می شود که بدانیم کشور ما به عنوان دهمین کشور بلاخیز دنیا شناخته شده است، به طوری که از بین ۴۰ نوع بلیه طبیعی که در جهان ثبت شده ۳۱ نوع آن در ایران رخ می دهد و این درحالی است که بخش مهمی از تولیدکنندگان، به خصوص روستائیان، توان مالی متوسط و محدودی داشته و دارایی خود را در هر دوره بهره برداری طی فرایند تولید به کار می گیرند و گاه حتی کمترین خسارت هم ممکن است آنان را از هستی ساقط و یا شرایط زندگی را برای آنها بسیار مشکل ساخته و خسارت دیدگان را برای سال آینده از چرخه تولید خارج نماید.

ازسوی دیگر، در شرایط کنونی اقتصاد کشور که در آن کاهش دخالت مستقیم اقتصادی دولت و افزایش مشارکت بخش خصوصی در فعالیت های تولیدی و اقتصادی، اصل مورد نظر است،

دولت کوشش می کند تا زمینه جلب و جذب سرمایه های خصوصی در بخش کشاورزی را فراهم سازد. البته باید توجه داشت که برای نیل به این هدف، به کارگیری راهکارهای افزایش ضریب اطمینان برای سرمایه گذاری و کاهش نرخ مخاطرات یک اصل ضروری و غیره قابل اغماض است. یکی از راهکارهای موثر در این خصوص را می توان در صنعت بیمه و بهره مندی از مزایای آن در بخش کشاورزی جستجو کرد که از آن به عنوان کارآمدترین اهرم حمایتی دولت در این بخش نام برده می شود.

امروزه، پرداختن به موضوع بیمه و استفاده از چتر حمایتی حاصل از آن، یکی از موضوعات اصلی در برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور به حساب می آید. این در حالی است که پیشرفت بیمه با توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور ارتباط مستقیم دارد. بهبود وضع اقتصادی، افزایش مبادلات، ارتقاء سطح زندگی و توسعه سرمایه گذاری، موجب پیشرفت صنعت بیمه شده و در مقابل نیز پیشرفت بیمه، موجب بهبود وضع معیشت مردم، حفظ ثروت ملی و پس انداز می گردد.

بخش چهارم: اهداف و وظایف قانونی بیمه کشاورزی در ایران

صندوق بیمه بر اساس اهداف و سیاست های دولت در بخش کشاورزی در قالب برنامه های پنج ساله توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی کشور، اهداف و برنامه های اجرایی خود را با همکاری شبکه گسترده، توانمند و متخصص بانک کشاورزی و همچنین مشارکت سایر متولیان بخش کشاورزی مانند: سازمان جهاد کشاورزی استانها، مدیریت جهاد کشاورزی شهرستانها، مراکز ترویج و خدمات کشاورزی، منابع طبیعی، شبکه دامپزشکی، سازمان

عشایری و.... در سراسر کشور تحقق بخشیده و در نهایت با اجرای سیاست های حمایتی دولت برای افزایش تولید محصولات اساسی کشاورزی و بالابردن سطح درآمد کشاورزان و دامداران و افزایش توان تولیدی آنان، نقش موثری را ایفا نموده و از این رو به عنوان پشتوانه ای مطمئن در جهت تثبیت درآمد، اطمینان خاطر بهره برداران در بخش کشاورزی را محسوب می شود. تامین پوشش حمایتی برای انواع محصولات زراعی و باغی، دام و طیور، زنبور عسل، کرم ابریشم، آبریان پرورشی و طرح های جنگل کاری، در مقابل خسارت های ناشی از سوانح قهری نظیر: تگرگ، طوفان، خشکسالی، زلزله، سیل، سرمازدگی، امراض عمومی و قرنطینه ای و امراض واگیر حیوانی عمومی و قرنطینه ای، وسیله ای برای نیل به اهداف سیاست های توسعه بخش کشاورزی کشور است (صندوق بیمه کشاورزی، ۱۳۹۰).

بخش پنجم: کارگزاری بیمه دام

در اساسنامه صندوق بیمه بر پرهیز از تورم سازمانی تاکید شده است. بنابراین برای بهره گیری مطلوب از بخش خصوصی و ایجاد زمینه اشتغال برای متخصصین بخش دامپروری برای تحقق اهداف توسعه کمی و کیفی بیمه دام و همچنین ارائه خدمات بیمه ای مطلوب و به موقع به بیمه گزاران در زمان بروز خسارت های فراگیر، واگذاری قسمتی از عملیات بیمه دام به بخش خصوصی اجتناب ناپذیر می نماید.

صندوق بیمه در راستای اجرایی نمودن این رویکرد، مطالعات ویژه ای را از نیمه دوم سال ۱۳۸۱ آغاز نمود و طی بخشنامه ای به واحدهای استانی، خواستار ایجاد آمادگی لازم در این زمینه گردید، بدین ترتیب فرم های قرارداد و درصد کارمزد کارگزاری محصولات تحت

پوشش (برای سه مرحله صدور بیمه نامه، ارزیابی خسارت، نظارت و کنترل) به طور مقدماتی تنظیم گردید و پس از تنظیم آیین نامه تشخیص صلاحیت کارگزاران و بررسی و تصویب آن در جلسات هیات مدیره صندوق بیمه، در قالب یک طرح فراگیر جهت اجرا به مدیریت شعب بانک کشاورزی کلیه استان ها ابلاغ شد.

در این طرح، اعضای اتحادیه های حرفه ای تک محصولی، سازمان نظام مهندسی کشاورزی، و منابع طبیعی، اتحادیه تعاونی تولید روستایی، شرکت های مشاوره فنی و مهندسی، اتحادیه تعاونی های عشایری، سازمان نظام دامپزشکی کشور، کارشناسان رسمی دادگستری و دیگر اشخاص حقیقی و حقوقی صاحب صلاحیت با رعایت سایر شرایط در اولویت حق انجام امور کارگزاری بیمه قرار گرفتند.

نتیجه گیری

بیمه دام یکی از سیاست ها و ابزارهای موثر در حمایت از کشاورزان و سرمایه گذاران این بخش به حساب می آید و در صورت پذیرش آن از سوی دامداران در کنار دیگر سیاستهای کاهش ریسک تولید می تواند وسیله و اهرم موثری برای رسیدن به اهداف بخش دامپروری باشد.

نتایج حاصل از یافته های توصیفی نشان داد، که بیشتر دامداران پذیرنده بیمه دام در گروه سنی زیر ۴۸ سال قرار دارند. این شرایط در گروه دامدارانی که بیمه دام را نپذیرفته اند، برعکس می باشد. این نتیجه از طریق مدل لاجیت نیز تایید شد و نشان داد که افزایش سن دامدار بر پذیرش بیمه اثر معنی دار و منفی دارد. این نتیجه با مطالعات نیکویی و ترکمانی (۱۳۷۶)، آبیاری و قدیریان (۱۳۸۰)، ایروان و دربان آستانه، که سن را عامل موثری در پذیرش بیمه محصولات کشاورزی می دانند هم خوانی دارد. نتایج برآوردهای توصیفی و مدل لاجیت نشان

داد که سطح سواد بر پذیرش بیمه دامی اثر مثبت دارد این نتیجه ضمن تایید فرضیه تحقیق تاییدکننده نتایج مطالعات پیشین در این زمینه است. نتایج نشان داد که سابقه دامداری اثر مثبت بر پذیرش بیمه دام دارد، اگر چه این اثر معنی‌دار نبوده است. و ضروری است که برای گسترش بیمه، به آموزش دامداران با سابقه کمتر توجه نشان داد. براساس فرضیه تحقیق اندازه گله بر پذیرش بیمه اثر مثبت دارد، این فرضیه هم در نتایج توصیفی و هم در برآورد تابع لاجیت تایید شد. بر اساس فرضیات تحقیق یکی از عوامل موثر دیگر بر پذیرش بیمه دام نوع دامداری می‌باشد، سنتی و نیمه صنعتی و صنعتی بودن دامداری می‌تواند در پذیرش بیمه موثر باشد. بر اساس دامداری‌های صنعتی تمایل بیشتر نسبت به پذیرش بیمه از خود نشان می‌دهند و کارگزاران راحت‌تر و سریع‌تر می‌توانند دام‌ها را بیمه نمایند چون دامداری‌های صنعتی دارای شناسنامه دامی هستند و نیاز به پلاک گذاری ندارند. دامداران دام‌های خود را بیمه می‌نمایند تا با اطمینان خاطر بیشتر حرفه و سرمایه گذاری در این زمینه را ادامه دهند، دریافت غرامت در هنگام بروز خسارت می‌تواند دامداران را به ادامه همکاری و پذیرش بیمه ترغیب کند. نتایج نشان می‌دهد دامدارانی که تعداد دفعات بیشتری غرامت دریافت کرده‌اند تمایل بیشتری به پذیرش بیمه داشتند این نتیجه تاییدکننده فرضیه تحقیق است. نقش تبلیغات می‌تواند نقش مهمی در عملکرد کارگزاران بیمه داشته باشد. تبلیغات بایستی از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی، توزیع بروشور و اطلاعیه‌های ترویجی و ابلاغ از طریق رسانه‌های ملی برای بیمه‌گزاران قبل از انجام عقد قرارداد انجام گیرد. زیرا هر چه قدر کارگزاران بتوانند به وسیله تبلیغات، دامداران را با بیمه آشنا سازند می‌توانند تعداد بیشتر دام بیمه نمایند و کارمزد بیشتری نصیب خود سازند. با توجه به فرضیات تحقیق، عملکرد مثبت کارگزاران بخش خصوصی صندوق بیمه موجب افزایش سطح بیمه در میان دامداران این شهرستان می‌گردد، ولی به علت مشکلاتی که کارگزاران بخش خصوصی بیمه دارند و عدم حمایت از طرف

صندوق بیمه، موجب دل سردی و بی انگیزه گی کار گزاران گردیده و در نتیجه باعث کاهش کیفیت کار کار گزاران و عدم استقبال دامداران از بیمه نمودن دام های خود شد است.

پیشنهادهات

براساس نتایج تحقیق و به منظور ترویج و توسعه فرهنگ بیمه در بین دامداران و ایجاد امنیت سرمایه گذاری در بخش دامپروری و همچنین همکاری با بیمه جهت گسترش امر بیمه پیشنهادات ذیل ارائه میگردد.

۱- تمرکز برنامه های آموزشی مرتبط با بیمه بر روی دامداران که سابقه کمتری دارند و دامدارانی که از سطح سواد پایین تری برخوردارند.

۲- نظارت بیشتر بر عملکرد کار گزاران بخش خصوصی، به ویژه در هنگام بیمه نمودن دام ها
۳- حمایت و رفع مشکلات کار گزاران بخش خصوصی، به ویژه پرداخت به موقع حق الزحمه کار گزاران

۴- اطلاع رسانی و تبلیغات به موقع در مورد گزینه های مختلف بیمه توسط صندوق بیمه
۵- پیشنهاد میگردد با به کار گیری تمهیداتی از جانب صندوق بیمه محصولات کشاورزی، پرداخت غرامت به دامداران آسیب دیده با سرعت و دقت بیشتر انجام شود تا موجب تقویت انگیزه دامداران گردد. این امر موجب افزایش اعتماد دامداران به عملکرد کار گزاران بیمه میگردد.

۶- برنامه ریزی لازم در جهت بهبود دانش دامداران و افزایش تمایل آنها به پذیرش بیمه دام صورت گیرد. این مهم از طریق برگزاری ارتباط بهتر و بیشتر از طرف کار گزاران بیمه امکان پذیر خواهد بود.

۷- با عنایت به پایین بودن رضایت نسبی بیمه گزاران از سرعت بازدید کار گزاران بیمه به هنگام بروز خسارت، پیشنهاد میگردد با برگزاری دوره های ضمن خدمت برای کارشناسان بیمه و

ارائه آموزشها و اطلاع رسانی در خصوص نقش و هدف بیمه و سرعت بخشیدن به بازدید، عملکرد کارگزاران بیمه تقویت گردد.

۸- جهت تشویق دامداران به بیمه نمودن دامهای خود و افزایش آمار بیمه در زمینه دام، و بالا بردن تعامل بین بیمه‌گر و بیمه‌گزار با برگزاری کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی و حمایت صندوق بیمه از کارگزاران بخش خصوصی ضروری می‌باشد.

منابع و مآخذ

- ۱- آبیاری، ن. و ح. قدیریان (۱۳۸۰) "بررسی عوامل موثر بر گرایش به بیمه محصول سویا، در استان گلستان"، مجموعه مقالات همایش بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه گذاری، بانک کشاورزی ایران، ۳۰۲ ص.
- ۲- آقاعباسی، ن. (۱۳۸۶)، نقش بیمه در تولید دامداران استان کرمان، اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال پانزدهم، شماره ۵۹.
- ۳- ایروانی، هوشنگ و دربان آستانه، علیرضا (۱۳۸۰)، عوامل موثر بر پذیرش بیمه محصول گندم، در استان تهران، دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران.
- ۴- تیرایی یاری ن، (۱۳۸۱)، بررسی عوامل شخصیتی موثر در نوگرایی در پذیرش طرح بیمه محصولات کشاورزی توسط بهره‌برداران استان خوزستان، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۵- دریجانی، ع. و م. قربانی (۱۳۷۷)، عوامل موثر بر پذیرش بیمه گندم در استان مازندران، مجموعه مقالات دومین گردهمایی اقتصاد کشاورزی ایران، دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران.
- ۶- دهکردی و همکاران (۱۳۸۱)، بررسی عوامل موثر بر گرایش کشاورزی در استانهای چهارمحال و بختیاری و اصفهان. تهران: صندوق بیمه محصولات کشاورزی.
- ۷- رستمی، ف. شعبانعلی قمی ح. موحد محمدی ح. و ایروانی ه. (۱۳۸۶)، عوامل موثر بر پذیرش بیمه: مطالعه موردی گندمکاران شهرستان هرسین کرمانشاه، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره ۶۰، صفحه‌های ۱ تا ۲۱.
- ۸- سلامی ح و عین اللهی احمدآبادی م. (۱۳۸۰)، عوامل موثر بر تمایل کشاورزان چغندرکار به خرید بیمه محصولات کشاورزی، مطالعه موردی استان خراسان،

مجموعه مقالات اولین همایش بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری،
صفحه‌های ۲۲ تا ۲۹.

۹- صندوق بیمه کشاورزی. (۱۳۹۰)، کتاب آشنایی با بیمه کشاورزی، انتشارات صندوق
بیمه محصولات کشاورزی، تهران.

۱۰- عین‌اللهی احمدآبادی، م. (۱۳۸۷)، عوامل موثر بر پذیرش بیمه گندمکاران استان
زنجان: مطالعه موردی شهرستان خدابنده، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره
۶۲، صفحه‌های ۲۱ تا ۳۱.

۱۱- فرجی، ا. (۱۳۸۵)، بررسی نقش ترویج در پذیرش بیمه سیب توسط باغداران
شهرستان دماوند، مجله پژوهشی علوم کشاورزی سال دوازدهم، شماره ۳.

۱۲- فهیم، ا. و ن. شیدایی (۱۳۸۵)، آشنایی با بیمه دام، صندوق بیمه کشاورزی، سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی.

۱۳- قربانی، ب. و ع. کرباسی، و ز. فرهنگ (۱۳۷۹)، بررسی عوامل موثر بر پذیرش بیمه
محصولات کشاورزی، مجموعه مقالات سومین کنفرانس اقتصاد کشاورزی ایران،
دانشگاه فردوسی مشهد.

۱۴- قلاوند، ک. و چیزی، م. (۱۳۸۵)، بررسی عوامل موثر بر پذیرش بیمه محصولات
کشاورزی در میان کشاورزان گندمکار استان‌های تهران و مازندران، فصلنامه بیمه
کشاورزی، شماره ۱۱، صفحه‌های ۴۹ تا ۶۸.

۱۵- کرباسی، ع. (۱۳۷۹)، بررسی نگرش کشاورزان و عوامل موثر بر پذیرش بیمه
محصولات کشاورزی، مجموعه مقالات همایش بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت
سرمایه‌گذاری، بانک کشاورزی ایران.

۱۶- گجراتی، د. (۱۳۷۲)، مبانی اقتصاد سنجی، ترجمه حمید ابریشمی، دانشگاه تهران

۱۷- مهندس مشاور یکم (۱۳۸۰)، تاثیر بیمه محصولات کشاورزی بر ریسک‌گریزی، تصمیم‌گیری و بهره‌وری کشاورزان، خلاصه مقالات نشستهای سه‌گانه همایش بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، صندوق بیمه محصولات کشاورزی، صص ۷۱-۱۰۳.

۱۸- منصوریان. ن. (۱۳۸۰)، "بررسی بیمه بیمه واحدهای دامی در استان خراسان" مجموعه مقالات اولین همایش بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، بانک کشاورزی ایران، ۳۰۲ صندوق بیمه کشاورزی، تهران، ۲۷-۲۶ خرداد ماه.

۱۹- نجفی، ب. و قادری، خ. (۱۳۸۵)، تعیین عوامل موثر بر پذیرش بیمه دام صنعتی: مطالعه موردی استان کرمانشاه، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۱۲، صفحه‌های ۳ تا ۱۴.

۲۰- نعیمی نظام‌آبادی، م. (۱۳۷۷)، بررسی عوامل موثر بر گسترش و توسعه بیمه کشاورزی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت، دانشگاه مدیریت، دانشگاه تهران.

۲۱- نیکویی، ع. (۱۳۸۹)، نگاهی به پیشنهادات و نظرات زارعان در زمینه بیمه محصولات کشاورزی، فصلنامه بانک و کشاورزی. ۲۱۳-۲۴۸.

۲۲- نیکویی، ع. و ج. ترکمانی (۱۳۷۶)، عوامل موثر بر تقاضای بیمه محصولات زراعی استان فارس: مطالعه موردی گندم، خلاصه مقالات سومین کنفرانس اقتصاد کشاورزی ایران، دانشگاه فردوسی مشهد، صفحه‌های ۱۰۳۲ تا ۱۰۵۳.

۲۳- یعقوبی، ا. و چیدری، م. (۱۳۸۰)، بررسی عوامل موثر در پذیرش بیمه از سوی دامداران روستایی، مطالعه موردی استان اصفهان، مجموعه مقالات بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، بانک کشاورزی ایران، (تهران).

- ۲۴- Ahsan, S. M. Ali A and Kurian, J. N. (۱۹۹۲), Toward atheore of Agriculture insurance, American Journal of Agricultural Economics, ۶۹(۳) ۱۵۲۰.۵۲۹
- ۲۵-Baker, E. J. (۱۹۹۵), Demand for rainfall insurance in the semi-avid in India. Resource management program. ۴. ۱۰۱. ۱۵۱
- ۲۶-Bosch. D. J . and C. J . Johnson (۱۹۹۲), An evaluation of risk management Strategies for dairy farms, Sauthern Journal of Agriculture Economics, Vol. ۲۴. No. ۲, pp. ۱۷۳-۱۸۰.
- ۲۷-Enjolras, G. and sentis p. ۲۰۰۵. The main determinations of insurance purchase an empirical study on crop insurance policies in France ۱۲ EAA congress.
- ۲۸- Goodwin ,B . K .(۱۹۹۳), An empirical analysis of the demand for multiple peril crop insurance, American Journal of Agricultural Economics, Vol . ۷۵, pp . ۴۲۵-۴۳۴.
- ۲۹-Jakinda,O. and Oluoch –Kosura ,W. ۲۰۰۶ . Risk management in smallholder cattle farming: A hypothetical insurance approach in western Kenya ۲۶th international Assocatinal of agricultural Economics Conference.
- ۳۰-Mishra. PK. (۱۹۹۹), Planning for The development and operation of agricultural insurance Schemes, development and operation of agricultural insurance Schemes in Asia, report of the APO Seminar on agricultural Insurance Held in Manila, Philippines, pp ۲۷-۴۰.
- ۳۱-Mohammed, M.A. and G. F.Ortmann, ۲۰۰۵. Factors influencing adoption of livestock insurance by commercial dairy farmers in three zoobatat of Eritrea Agrekon.vol ۴۴:۱۷۲-۱۸۶.
- ۳۲-Ogurstov, A. and marcel, V. ۲۰۰۶. Factor explaining farmers insurance purchase in the Dutch dairy sector ۹۹th EAAE seminar.
- ۳۳-Smith, V. and A. E. Boquet (۱۹۹۹), the demand for multiple peril Crop insurance: Evidence from Montana Wheat farms, American Journal of Agricultural Economics, Vol. ۷۸, ۱۹۹۶, pp. ۱۸۹-۲۰۱
- ۳۴-Sumner, D. A. (۱۹۸۲), The off-farm labor supply of farmers. Amer, J. Agr. Econ, ۶۴: ۴۹۹- ۵۰۹.
- ۳۵ - williams, J .R ,G .L . Corriker, G. A. Barnaby and G. K. Harper

(۱۹۹۳), Crop insurance and disaster assistance designs for wheat and grain sorghum, American Journal of Agricultural Economics, Vol. ۷۵, pp. ۴۳۵-۴۴۷.

۳۶- Vandever, Monte L. A. (۲۰۰۱), Demand for area crop insurance among Litchi producers in northern Vietnam, Journal of Agricultural.

۳۷-The Federation of International Trade Association. ۲۰۰۶. Iran.

Available at: [http:// www.fita.org/ countries/ iran.html](http://www.fita.org/countries/iran.html)